

Ліна СТОРОЖЕНКО

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет телекомунікацій,
м. Київ

КРИЗОВІ ТЕНДЕНЦІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАДИЦІЙНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

У традиційному розумінні публічне управління – це система управління, що базується на державному регулюванні та контролі, централізованому прийнятті рішень та ієрархічній структурі влади. У такій системі влада знаходиться в руках державних органів та інших державних установ, які відповідають за прийняття та реалізацію рішень відповідно до законів та регуляторних актів.

Останнім часом традиційну систему публічного управління часто критикують за недостатність ефективності та прозорості, бюрократизм, брак інноваційності, корумпованість, неспроможність вирішити складні проблеми, що потребують комплексного підходу та швидкого реагування тощо. У зв'язку з цим відбувається розбалансованість діяльності, що відбивається на зниженні результативності та ефективності управлінського впливу [1] та виникає загроза повноцінного функціонування традиційного публічного управління.

Можна виділити декілька видів загрозливих факторів, серед яких:

- розвиток технологій: швидкий темп технологічного розвитку, автоматизації та цифровізації можуть спричинити невідповідність між здатністю традиційних публічних установ до використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та реальними вимогами суспільства (наприклад, віртуальна реальність, штучний інтелект, блокчейн забезпечують нові можливості для управління, але традиційне публічне управління наразі має обмежену здатність використовувати такі інструменти); розвиток технологій може призвести до відчутного зменшення кількості робочих місць у сфері

публічного управління та зростання потреби у спеціалістах, які володіють комп'ютерними та інформаційними технологіями; крім того, сучасні технологічні трансформації зумовлюватимуть зменшення довіри суспільства до традиційного публічного управління, оскільки громадськість може вважати, що технології дозволяють більш ефективно та прозоро вирішувати питання в управлінні державою. У зв'язку з цим важливо забезпечити відкритість та доступність інформації щодо управлінської діяльності та залучити громадськість до процесів прийняття рішень;

- глобалізаційні трансформації та нові форми міжнародного співробітництва: з одного боку, це може сприяти підвищенню ефективності управління та забезпеченню доступу до новітніх технологій і методів роботи, з іншого – призвести до втрати контролю та впливу на рівні міжнародних організацій та угод;

- зміна економічних умов: кризи у світовій та державних економіках зумовлюють скорочення бюджетів публічних установ і зменшення ресурсів для виконання нагальних завдань;

- зростання кількості соціальних конфліктів та погіршення стану безпеки: впливатимуть на ефективність публічного управління та вимагатимуть введення нових механізмів взаємодії між публічними установами та громадськістю;

- трансформація суспільних цінностей: зростання освітнього рівня громадян та соціальної свідомості зумовлюватимуть підвищення ступеня відкритості та прозорості в публічному управлінні, а також вимагатимуть більш високих стандартів якості надання послуг;

- руйнування міжсекторних бар'єрів: управління в сучасному світі вимагає співпраці між різними секторами (громадським, приватним, урядовим тощо), однак, традиційне публічне управління не завжди може забезпечувати таку співпрацю;

- зміна демографічної структури населення: зменшення кількості людей, які мають досвід роботи в публічному секторі, та збільшення кількості молодих працівників, які мають інші очікування щодо фахової діяльності;

- неадаптованість до швидкозмінюваних та складних проблем (це можуть бути проблеми пов'язані зі зміною клімату, нарощенням техногенних катастроф, пандемії, збільшенням злочинності та тероризму тощо): для ефективного вирішення цих проблем необхідно забезпечувати належний рівень підготовки та кваліфікації фахівців у галузі публічного управління, також використовувати новітні технології та методи роботи, що дозволяють швидше та ефективніше реагувати на складні виклики; система традиційного публічного управління зазвичай консервативна, недостатньо гнучка, не завжди сприймає інновації, а відтак працює повільно, використовуючи стандартні процедури та правила;

- недостатня відкритість та прозорість: знижують рівень довіри суспільства до традиційної системи публічного управління; корупційна та бюрократична складові підривають авторитет та знижують ефективність управління, не забезпеченого стандартами етики, дотриманням законів та громадським контролем.

Крім того, зростає вимога до традиційного публічного управління щодо забезпечення рівності та інклюзивності – необхідно забезпечити рівний доступ до послуг та можливостей незалежно від статусу, релігії, статі чи національності. Для цього необхідно розробляти та впроваджувати політики, що сприятимуть інклюзивності, толерантності та рівності, здійснювати контроль та моніторинг їхньої ефективності.

Отже, кризових тенденцій, що зумовлюють зміну підходів до розуміння завдань і функцій традиційного публічного управління є достатньо. У дослідженні, звичайно, зазначено далеко не всі «загрози», що вимагають прискіпливої уваги та вивчення.

«Загрози» можуть бути подолані шляхом постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів. Однією з ключових стратегій для підвищення

ефективності традиційного публічного управління є використання електронного урядування, що дозволяє забезпечити більшу прозорість та швидкість прийняття рішень, зменшити бюрократію і збільшити залучення громадськості до управлінських процесів, що суголосне викликам сучасного інформаційного суспільства.

Крім того, публічні установи повинні забезпечувати навчання та підготовку працівників щодо використання новітніх технологій та методів роботи, залучати молодих кваліфікованих фахівців, швидко реагувати на будь-які зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі, розробляти оптимальні шляхи виходу з кризових ситуації, визначати пріоритетні цінності [2], здійснювати постійний моніторинг політичних, соціальних, економічних та ін. тенденцій, вивчати потреби суспільства та адаптуватися до нових умов тощо.

Список використаних джерел:

1. Слізкова Г. Кризові явища в системі державного управління України: причини виникнення, розвиток, шляхи подолання. *Вісник КНУТД*. 2012. № 2. С. 137–142.
2. Ткачова Н. Розробка ефективного державного механізму антикризового управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 8. С. 124–130.